

НАВЧАЛЬНІ ВИДАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ: ДОСВІД СЕГЕДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Результатом співпраці факультету української філології та літературної творчості імені А. Малишка з Інститутом славістики Сегедського університету (Угорщина) стала навчальна література, яку використовують як базову у процесі підготовки студентів-славістів за спеціальністю «українська мова».

Навчальний курс «Українська мова» об'єднує в Сегедському університеті декілька теоретичних і практичних дисциплін. Зокрема, українська мова для іноземців (УМІ) в Сегедському університеті складається з «Практичної граматики української мови», «Мовної практики», «Читання та розуміння тексту», «Сучасної української мови», а також різноманітних спецкурсів з української мови, спрямованих на формування та розвиток комунікативних компетенцій.

Навчальна література для початківців – це комплект із трьох видань, об'єднаних назвою *Сходинка 1*: підручник, робочий зошит та аудіоматеріал.

В основі *підручника* «Сходинка 1. Українська мова для початківців» [4] узагальнені вимоги до знання іноземної мови, зокрема, граматики та комунікації, диференційовані за мовними рівнями відповідно до рекомендацій іспиту ECL (European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Languages) [8]. Пропонований підручник є двомовним. Складається з 12 уроків і містить країнознавчу та лінгвістичну інформацію. Видання подає теоретичний матеріал угорською мовою та знайомить студентів із лінгвістичною термінологією українською. 2018 року побачило світ *друге видання* цього підручника, в якому внесено зміни та доповнення [5].

Робочий зошит «Сходинка 1. Українська мова для початківців» [1] одномовний. Пропоноване видання містить завдання з каліграфії, орфоепії, орфографії, лексики, граматики і мовної практики. Завдання спрямовані на засвоєння базових комунікативних моделей і розвиток комунікативних компетенцій тих, хто тільки почав вивчати українську мову. Вправи можна використовувати на заняттях як додатковий до підручника практичний матеріал, для домашньої роботи, а також самостійної роботи студентів.

Аудіоматеріал «Сходинка 1. Українська мова для початківців» [3] містить озвучені слова та вислови з теоретичної частини підручника, а також діалоги та тексти з практичної. Важливо, що запис зроблено на студії звукозапису, тому звучання якісне, чисте, наявний додатковий фон, що відповідає контексту розмови.

Базовий курс представлений підручником *«Сходинка 2. Українська мова: Базовий курс»* [2]. Це одномовне видання поєднує теоретичний і практичний матеріал. Пропонований підручник призначений для студентів, які засвоїли українську мову на початковому рівні, і у 35 заняттях містить базовий курс з української граматики (рівень А2). Підручник має структуру робочого зошита, що покращує сприйняття нової інформації студентами та полегшує їхню роботу над завданнями.

Для курсу *«Читання і розуміння тексту»* було створено підручник *«Українська мова: Адаптовані тексти для читання»* [6]. В основу цього видання покладено *«Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінка»* (Common European Framework of Reference – CEFR) [7]. У пропонованому підручнику оригінальні тексти різних стилів і жанрів адаптовано до рівнів B1-B2. Текстовий матеріал охоплює різні теми, актуальні проблеми, що дозволяє засвоїти необхідний лексичний мінімум.

Отже, представлена література, звичайно ж, не задовольняє усіх навчальних потреб. Однак забезпечує системність і послідовність у вивченні УМІ студентами-славістами, які навчаються за бакалаврською програмою в Сегедському університеті. Нині в Інституті славістики завершено апробацію та подано до друку робочий зошит із завданнями за підручником для читання, а також триває робота над підручником *«Сходинка 3»*.

ЛІТЕРАТУРА

1. Багмут І. Сходинка 1. Українська мова для початківців : роб. зошит. Szeged : JATEPress, 2017. 233 с.
2. Багмут І., Штефуца В. Сходинка 2. Українська мова: Базовий курс : підруч. [для студентів-славістів]. Szeged : JATEPress, 2012. 245 с.
3. Багмут І., Штефуца В. Сходинка 1. Українська мова для початківців : аудіоматеріал. Szeged : JATEPress, 2010. 2 електрон. опт. диски (2 CD-R).
4. Багмут І., Штефуца В. Сходинка 1. Українська мова для початківців : підруч. [для студентів-славістів] / Lépcsőfok I. Ukrán nyelv kezdőknek: nyelvkönyv. Szeged : JATEPress, 2010. 230 с.

5. Багмут І., Штефуца В. Сходінка 1. Українська мова для початківців : підруч. [для студентів-славистів]. 2-е вид., допов. і перероб. / Lépcsőfok I. Ukrán nyelv kezdőknek : nyelvkönyv. Második, javított és bővített kiadás. Szeged : JATEPress, 2018. 217 с.

6. Багмут І., Штефуца В. Українська мова : Адаптовані тексти для читання : підруч. [для студентів-славистів] / І. Багмут, В. Штефуца. Szeged : JATEPress, 2011. 250 с.

7. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment. URL: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_en.pdf (дата звернення: 19.09.2019).

8. European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Languages. URL: <http://www.ecl.hu> (дата звернення: 09.09.2019).

БУК Соломія Несторівна

КОРПУСНО-ЛЕКСИКОГРАФІЧНІ ВИМІРИ ВЕЛИКОЇ ПРОЗИ ІВАНА ФРАНКА

Актуальними тенденціями лінгвістики зламу ХХ–ХХІ століть стали міждисциплінарні дослідження мови, зокрема корпусна і статистична лінгвістика. Прикладом матеріалу для їхнього застосування часто обирають тексти знакових особистостей, зокрема видатних національних письменників, яких прийнято вважати репрезентантами культури та мови загалом, саме тому для дослідження обрано твори І. Франка – видатного українського мислителя і письменника, одного з рушіїв творення української літературної мови нової доби в її західноукраїнському варіанті.

Корпусно-лексикографічний та лінгвостатистичний опис отримали творчість світових письменників (В. Шекспір, Дж. Джойс, К. Чапек, О. Бжезіна, Б. Грабал, К. Бачинський, М. Павич, М. Данойлич, Н. Вапцаров, Ф. Достоевський, А. Чехов, А. Вознесенський), сучасна українська поезія та художня проза середини ХХ ст. та ін. Застосування лінгвостатистичної теорії для аналізу української мови і текстів має серйозне підґрунтя таких науковців як Н. Дарчук, Є. Карпіловська, М. Муравицька, В. Перебийніс, М. Пещак та ін., проте кількісний опис творчості І. Франка досі можна назвати спорадичним, див. праці Є. Ненадкевича (1927), І. Ковалика, І. Ощипко, М. Полюги (1990), К.–Х. Беста й С. Зіненка (1998; 1999), З. Терлака словники мови